

Stockholm den 3/5 2021

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för diskrimineringsfrågor,
mänskliga rättigheter och
barnrättspolitik
a.remissvar@regeringskansliet.se
anna.scholin@regeringskansliet.se

Delbetänkandet SOU 2020:79 Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen – aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området (dnr: A2020/02630)

Sammanfattning

FPES tillstyrker i huvudsak att utredningens förslag om tillsyn över aktiva åtgärder genomförs (framför allt att DO bemyndigas att utfärda föreskrifter och allmänna råd).

Dock bör:

- nämnden mot diskriminering innehålla fler företrädare för civilsamhället,
- DO:s samråd i arbetet med föreskrifter inkludera företrädare för civilsamhället,
- regeringen låta utreda om straff eller sanktionsavgifter kan införas,
- regeringen låta utreda om likabehandlingsombud kan införas, samt
- regeringen föreslå utökade ramar för att finansiera förslagen.

Det är viktigt att regeringen och berörda myndigheter utvärderar vad åtgärderna får för effekt och är beredda att vidta ytterligare åtgärder om effekterna inte blir de avsedda.

Frågan om överflyttning av tillsyn och talerätt för det skollagsreglerade området ligger utanför FPES verksamhetsområde, men vi bedömer att det nog är ett bra förslag och att Skolinspektionen förmodligen har bättre förutsättningar än DO för att utföra arbetet.

Avsnitt 5.4.2 Bemyndigande om föreskriftsrätt

FPES instämmer i förslaget och bedömer att föreskrifter och allmänna råd är ett verktyg som kan ge konkreta förbättringar i DO:s arbete med aktiva åtgärder.

FPES vill betona att det är viktigt att redan nu planera för att utvärdera om det får önskad effekt och att regeringen är beredd att vidta ytterligare åtgärder om arbetet med aktiva åtgärder fortsätter att fungera dåligt.

Avsnitt 5.4.4 DO ska samråda med arbetsmarknadens parter i arbetet med föreskrifter

Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2008:1401) med instruktion för Diskrimineringsombudsmannen, §11 bör ha lydelsen

Betänkandets förslag	FPES förslag
Diskrimineringsombudsmannen ska inför beslut om föreskrifter samråda med berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer.	Diskrimineringsombudsmannen ska inför beslut om föreskrifter samråda med berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, <i>samt berörda delar av universitets- och högskoleområdet och det civila samhället.</i>

FPES instämmer i att DO ska samråda med arbetsmarknadens parter så att föreskrifterna blir praktiskt tillämpbara och förankrade. Det finns dock även kunskap och erfarenhet inom det civila samhället och universitets- och högskoleområdet som DO bör utnyttja. Det bör därför i instruktionen framgå att DO även skall samråda med dessa.

Avsnitt 5.5.1 Straff eller sanktionsavgift bör inte införas

Regeringen bör tillsätta en utredning som utreder om straff och sanktionsavgift bör införas.

FPES har förståelse för utredningens konstaterande att straff och sanktionsavgifter inte kan utdömas på ett rättssäkert sätt när reglerna om det förebyggande arbetet är för allmänt hållna. Om DO nu kommer att få lämna föreskrifter så bör reglerna så småningom bli så detaljerade att DO också ska kunna besluta om straff och sanktionsavgifter på ett rättssäkert sätt. När föreskrifter och allmänna råd finns på plats i tillräckligt stor utsträckning – om kanske ca 3 år – så bör regeringen låta utreda om straff och sanktionsavgift bör införas.

Avsnitt 5.6.2 Nämnden mot diskriminering ska kvarstå med en förändrad sammansättning

Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2008:1328) med instruktion för Nämnden mot diskriminering, sista stycket bör ha lydelsen

Betänkandets förslag	FPES förslag
Två ledamöter ska vara <i>jurister</i> med erfarenhet från arbete mot diskriminering.	Två ledamöter ska vara <i>hämtade från det civila samhället</i> med erfarenhet från arbete mot diskriminering.

FPES anser att nämnden fortsatt bör ha representanter från civilsamhället, så att dess kunskaper och erfarenheter av arbete mot diskriminering kan komma nämnden till godo. Eftersom ordföranden och vice ordföranden skall vara lagfarna domare så är den juridiska kompetensen hos nämnden redan säkerställd.

Avsnitt 5.7.1 Samverkan mellan DO och AV ska förstärkas

FPES instämmer i att samverkan mellan DO och Arbetsmiljöverket bör förstärkas.

Förutom de skäl som anges i utredningen så menar FPES att en sådan samverkan bör underlätta för DO att komma igång med arbetet att ta fram föreskrifter och allmänna råd.

Avsnitt 5.8 Övervägande om likabehandlingsombud

Regeringen bör tillsätta en utredning som utreder hur likabehandlingsombud kan införas.

FPES anser att det bör införas likabehandlingsombud inom arbetslivet med arbetsmiljöombuden som modell. Vi instämmer med utredningen att förhandlingar, samverkan och konkret problemlösning sannolikt förenklas i hög grad av en sådan ordning och att det skulle gynna arbetet med aktiva åtgärder. FPES beklagar att betänkandet inte föreslår att det genomförs redan nu och menar att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram ett sådant förslag.

Avsnitt 9.3.2 Finansieringsförslag

Regeringen måste vara beredd att i statsbudgeten öka anslaget för arbete mot diskriminering jämfört med befintliga ramar när utredningens åtgärder genomförs.

FPES är oroligt över förslaget att finansiera detta med minskade förvaltningsanslag för Skolinspektionen och Skolverket. Arbetet med mänskliga rättigheter kan inte vara begränsat till sådant som inte kostar några pengar alls!

Med vänliga hälsningar

FPES

Ann-Marie Jönsson
Ordförande